KÖY HEKİMİ

BURHAN CAHİT MORKAYA

YAYIN NU: 1875
EDEBÎ ESERLER: 952

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 49269

ISBN: 978-625-408-352-5

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 1932, İkbal Kitaphanesi
Ötüken Neşriyat'ta **1. BASIM**: 2022

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Oğuzhan Murat Öztürk

Kitap Editörü: Abdullah Ezik

Son Okuma: Esra Ermiş

Kapak Tasarımı: Ötüken

Dizgi-Tertip: Mahmut Doğan

Baskı ve Cilt: İMAK OFSET BASIM YAYIN SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Akçaburgaz Mah. 137. Sok.No: 12 Esenyurt / İstanbul / TÜRKİYE
Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

İstanbul- 2022

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Burhan Cahit Morkaya: 1892 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Eytam Meclisi azalarından Fahreddin Efendi'nin oğludur. Mekteb-i Mülkiye'yi 1912 yılında bitiren Morkaya'nın aynı dönemde ilk gazetecilik tecrübesi olan *Yeni Gazete*'de yazıları çıkmaya başlamıştır. Bir dönem Dahiliye Nezareti'nde de vazife alan Morkaya bir süre sonra memuriyetten ayrılarak tamamıyla kalemiyle geçinmeye başlamıştır. Çeşitli gazetelerde çalışan Morkaya bir dönem Köroğlu gazetesini çıkarmıştı. Gazetedeki yazıları okurların yoğun ilgisiyle karşılanmış olan Burhan Cahit kudretli bir romancı olarak da öne çıkmıştır. Vâ-Nû onun için "Burhan Cahit'in asıl hüviyeti Türkiye'deki en alt tabakalara hitap etmesini bilen, bulan âdeta keşfeden bir gazeteci oluşuydu," demişti. 30'un üzerinde roman kaleme alan Morkaya Türk edebiyatına ismini başarıyla yazdırmış yazarlardan biridir. 20 Ocak 1949 tarihinde hayata gözlerini yummuştur.

KÖY HEKİMİ

Tosun onbaşı iki tarafı koyu yeşil fındık dallarıyla çevrilmiş yolda giderken ara sıra durup bir dal kırıyor, sert yapraklara sarınmış taze fındıkları yiyerek yürüyüşüne devam ediyordu.

Köye yaklaştıkça keyifleniyordu. İki yıl evvel bir gece yarısı bırakıp çıktığı evinden ancak bir defa haber almıştı. Muhtarın topal oğlu ona yolladığı mektupta selam kelamdan sonra köyde kendisinden bir de imamdan başka erkek kalmadığını, hepsinin cepheye gittiğini yazıyordu.

Bu iki yıl içinde neler olmamıştı. Yunan askeri İzmir'i bastı diye Anadolu içine yayılan haber Burdur'la Antalya arasındaki sarp ormanlar içine gizlenen Bademli köyüne kadar gelmişti. Büyük harpten yeni dönen, dört senelik boğuşmanın verdiği yorgunluğu, yılgınlığı baba ocağının sıcak un çorbasıyla gidermeye çalışan gençler bu habere evvela dudak büktüler. Yunan kim oluyordu ki İzmir'e ayak basabiliyordu.

Dünyayı ram eden İngiliz bile Çanakkale'den başını sokamadıktan sonra Yunan ne haddine idi ki anavatana hem de o silahşorlar, kahramanlar toprağı İzmir'e yaklaşabiliyordu. Küçük Bademli köyünün büyük harpten sağ dönen beş delikanlısı kimi Arabistan'da kimi Galiçya'da geçirdiği muharebelerden bahsederek birkaç gece bu haberle eğlendiler. Fakat iki gün sonra Burdur'dan gelenler havadisin doğruluğunu, Yunan'ın Akhisar'a doğru yürüdüğünü söyleyince hayret ettiler. Kumkale'de Fransız'ı bir gecede denize döken, dünyaya meydan okuyan İngiliz ordusunu Gelibolu kıyılarında tabansız bir eşkıya çetesi gibi kaçırtan Galiçya'da Alman'ın, Avusturya'nın karşı koyamadığı Moskof akınını yerinde mıhlatıp tutan bir asker için Yunan'ın anavatan toprağına ayak bastığını işitmek hayretle karşılanacak bir hadiseydi.

Fakat havadislerin arkası kesilmiyordu. Küçük düşman İzmir'den

içerlere doğru sarkıyordu. Bir gün Aydın'da silahlanıp dağa çıkanlarla Yunan askerinin çarpıştığı haberi geldi. Muğla, Isparta, Eğridir, Dinar taraflarında herkes hazırlanıyordu. Acıbadem nahiyesinin Bademli köyünün eli silah tutan beş genci daha fazla beklemediler. Memleket içinde bir müdafaa teşkilatı başlamıştı. Tosun terhis olup geldiğinin haftasında nişanlandığı Ak Hafız'ın kızı Emine'yi teyzesinin yanından alıp köy imamı Molla Ahmet'e emanet etti. Daha çözeli üç ay olmayan dolaklarını sardı. İngilizlerden aldığı filintasını omzuna astı ve ışıklı bir gece arkadaşlarıyla beraber yola çıktı. Burdur'a vardıkları zaman büyük kurtarıcının ilk emirleri oraya gelmişti. Askerlik şubesi onları her taraftan ve kendiliklerinden koşup gelen gönüllü kıtalarına kattı. Muntazam ordunun temelini kurmak için daha gerilere yolladı.

Artık yürekten gelen şuurlu bir hınçla taze ve gittikçe hızlanan, kavileşen bir mücadele başlamıştı.

Tosun onbaşı büyük harpten dönüşte köyde geçirdiği üç ay içinde bir iki tarla sürmüş biraz da bahçesiyle uğraşmıştı. Anası babası çoktan ölmüşlerdi. Ak Hafız'ın kızı Mine de kimsesizdi. Teyzesinin yanında sığıntı gibiydi.

Tosun o yaz işlerini düzeltmek, bakımsızlıktan çoraklaşan topraklarını ekmek, güze doğru hasat sonunda evlenmek istiyordu. Kısmet olmadı ve delikanlı daha on üç yaşındaki nişanlısını, bağını bahçesini yüzüstü bıraktı, ocağını söndürdü, kapısını çekti ve silahını omuzlayıp cepheye akın eden kahramanlara karıştı.

Bademli'nin beş delikanlısı üç aylık bir şenlikten sonra bir yolcu gibi geçip gitmişlerdi. On beş yirmi haneli küçük köy yine imam Molla Ahmet'le muhtarın topal oğluna kaldı. Kadınlar çapalara sarıldılar, artık bu erkeksiz köyün bütün işi elbirliğiyle yapılıyor; kadınlar, kızlar hep bir olup her gün bir evin tarlasını çapalıyor, bir tarlanın harmanını savuruyorlardı. Ara sıra Burdur'dan gelip Antalya'ya geçenler içerlerde olup bitenden havadis getiriyorlardı. Yunan salgını durmuştu. İngiliz'i İstanbul kapısından sokmayan Türk askeri sulh günü kendisini anavatanında boğazlamaya gelen namert düşmana haddini bildirmeye başlamıştı.

Tosun zaman zaman Afyon, Eskişehir, Sakarya hatlarında büyük ve üstat kumandanların idare ettikleri kıtalarda gönülden gelen kin ve intikam hisleriyle vuruşuyor, öz vatan toprağının kolay yürünmez, zapt edilmez bir kahramanlar yatağı olduğunu nadim ve gafil düşma-

na her fırsatla ispat ediyordu. Artık uzun muharebelerde ateş hatlarında boğuşa boğuşa demirleşen, keşfedilmemiş korkunç bir harp makinesi haline gelen Türk askeri can evine saldıran kanlı dalgalara yalçın bir kaya gibi karşı durmaya başlamıştı.

Burdur'dan Akdeniz kıyılarına Antalya'ya doğru inenler yüksek yaylalardan sonra yeşil ve sık çam ormanları arasında ufak ufak köylere tesadüf ederler. Hâkim Anadolu yaylaklarından Akdeniz'e doğru inen bu küçük ve bereketli vadiler ve her mevsim baharını muhafaza eden genç ormanlar arasında dağılan bu köyler birer mesut feragat ve inziva yuvasıdır.

Acıbadem nahiyesinin Bademli köyü bunlardan biridir. Burada kış bir tatlı sonbahar gibi geçer ve yaz yeşil çam ormanlarının gölgelendirdiği bu vadilere ancak meyveleri ballandıracak ve harmanları savurtacak kadar hararet getirir.

Yıl muharebeleri hudutlardan uzak bu öz vatan yuvasını yalnız bütün evlatlarını alıp birçoğunu iade etmemekle tehdit etmişti. Bu zulmün kurbanları cephelerde takılıp kalan delikanlılarla beraber gerilerde her akşam nahiyenin yolunu bekleyen siyah gözlü esmer kızlardı. Arzın üç kıtasını birden tutuşturan harp iki milyon Türk evladını yudum yudum eritirken cephelerde her kahramanın göğsüne işleyen kurşun şeytani bir seyriyle ta gerilerde bu sakin yuvalarda mazlum ve mütevekkil bekleşen bir genç kızın da kalbine giriyor, bir ateşle iki gönül söndürüyordu.

Bademli köyünün yaşlı anneleri erkek evlat hasretiyle yanıp duruyorlardı. On beş evlik köyde muhtarın topal çürük oğlundan başka genç erkek kalmamıştı. Yıl muharebeleri yetişen gençlerin erkeklerini alıyor, kızlarını bırakıyordu.

Ve artık genç kızlar köyde delikanlıların, genç erkeklerin görecekleri işi yapmaya başlamışlardı.

Köyün bütün kızları güneşle beraber toplanıyor, ihtiyar kadınların yanında mevsimine göre koçan toplamaya, odun kesmeye, tarla çapalamaya, harman savurmaya gidiyorlardı. Bu bir âlemdi.

Asiye Nine köyün en cesur ve gözü pek kadını omuzunda çiftesi, yanında baltasıyla bu sevimli rençper kafilesine muhafızlık eder, güzel sesli kızlar bir ağızdan şarkılar söyler ve mola verdikleri zaman Hafız Hanım genç kızlara hikâyeler, maniler söylerdi.

Tosun onbaşının Emine'si de bu kafileye karışırdı. Köy kızları onu

biraz kıskanırlardı. Kendisinden daha yaşlı kızlar varken Tosun onları bırakıp Emine ile nişanlanmıştı. Bari zengin olsaydı, kimsesi de yoktu. Teyzesi ona bir çift geçi bile veremeyecekti. Halbuki muhtarın kızı Hatice geçen kasımda on sekizine basmıştı. Babası onu alacak delikanlıya neler neler vermeyecekti.

Bu ağırlıklar içinde köyün meşhur sarı ineği bir sürü davar, tam on iki parça bakır takımı vardı. Bunlar olmasa bile Hatice'nin boynundaki bir sıra beşi bir arada yeterdi. Sonra imamın Zehra'sı Emine'den daha mı az güzeldi. Onun ne keskin çatık kaşları ne uzun lepiska saçları vardı.

Bademli'nin bütün dedikodusu bundan çıktı. Tosun gibi bağ bahçe sahibi bir delikanlı hangi kızı istese alamazdı. Bu kimsesiz sarı, dal gibi kızın nesini beğenmişti.

Tosun daha büyük harbe gitmeden evvel kendisi on sekiz yaşında bir delikanlı iken Emine'yi tanıyordu. O zaman genç kız sekiz, dokuz yaşında bir şeydi. Fakat kendi akranı kızlar arasında o kadar ayrılıyordu ki o yaşta bile delikanlıların hoşuna gidiyordu.

Harp dönüşü Tosun, Emine'yi tekrar gördüğü zaman geçen dört senenin bu kızı nasıl yetiştirdiğine hayretle kaldı. On üç yaşına basan Emine ne kadar serpilmiş, güzelleşmişti. Ve delikanlı gittikçe rüyalarına karışan genç kızı derhal almaya karar verdi. Söz kesildi, nişan oldu.

Harp tılsımlı bir girdap gibi insanları kendine çeken takat ve tahammül yetmez, aşk ve iptila tanımaz şuur ve karar fevkında bir afettir. Cana kıyar, refaha kıyar, saadete kıyar fakat onun en vahşi bir lezzetle kıydığı şey genç nişanlıların masum ve bakir hülyalarıdır.

Eşi harbe giden hiçbir genç kız yoktur ki gözlerini yumduğu zaman göğsünde altın başlı gül dudaklı bir yavrunun ipek gibi hayalini görmesin.

Bademli köyünün mavi gözlü, narin kızı Emine kış güneşi gibi vücudunu ısıtmadan kaybettiği Tosun'un arkasından çok ağladı. Köyde onun gibi nişanlanıp kalmış başka kızlar da vardı. Dört yıl süren büyük muharebeden kocaları geri gelmeyen on beş yaşında dullarla beraber toplanır, dertleşir maniler söyler avunurlardı.

Bu sırada Isparta'dan gelip Antalya'ya geçen bir vali hanımı Bademli köyünde konakladı. Genç kızlar herhangi bir yolcudan haber almak için daima bu geçidi gözlerlerdi.

Atlı jandarmaların muhafazasında bir hanımın geldiğini görünce yavaş yavaş sokuldular.

Hanımefendi sevimli bir tecessüsle etrafına toplanan bu kalabalıkla alakadar oldu. Yanındaki küçük el çantasını açarak onları çağırdı, şeker verdi. Genç kızlar çekinerek, süzülerek, utanarak yaklaştılar. Hanımefendi hepsine birer avuç badem şekeri verdi. Yanaklarını sıktı, çenelerini okşadı, sevdi... Kendileri gibi fakat tatlı ve şatafatlı bir hanımın bu iltifatları onları ısındırmıştı. Şimdi arabanın etrafında çevre olmuşlar hayran, memnun, fevkalade bir hadise seyreder gibi genç kadına bakıyorlardı.

Emine aralarında idi. Fakat o ne sokuldu ne şeker aldı ne de hayret ve tecessüs gösterdi. Uzakta çeşmenin aynasına dayanmış düşünüyordu.

Hanımefendi beş altı adım ötede kalabalığa karışmayan, kendine sokulmayan bu kızı merak etmişti, çağırdı:

"Kız, sen de gelsene, şeker vereceğim."

Bütün kızlar dönüp ona baktılar. Emine kızardı, sıkıldı hatta hiddetlenir gibi oldu.

"Gel kızım gel, bak ne söyleyeceğim."

Hanımefendi'nin ısrarı da ona tesir etmedi. Genç kadın, hali hareketi hatta çehresinin rengi, bakışlarının değişikliği ile arkadaşlarından ayrılan bu kızla meşgul olmak istedi arabadan atladı. Yaklaştı, Emine kaçmadı.

"Adın ne senin kızım?"

"Emine."

"Annen, baban var mı?"

"Yok."

"Sana kim bakar."

"Teyzem."

"Nişanlın var mı?"

Genç kız sıkıldı, gözleri bulutlandı, kızardı.

"Nişanlısı muharebeye gitti."

İki nazik el Emine'nin yüzünü sevdi.

"Nişanlın muharebeden gelinceye kadar benimle oturur musun, seni Antalya'ya götüreyim..."

Öteki kızlar aşikâr bir kıskançlıkla kımıldadılar. Emine kendisine bu teklifi yapan genç kadına ilk defa derin derin baktı. Bu gözlerde

aradığı sevgiyi, sıcaklığı bulmuş gibi güldü başını eğdi. Hanımefendi kendisini Kırkgöz köprüsüne kadar geçirecek olan nahiye müdürüne işaret etti:

"Bu kız Emine benimle gelecek, teyzesine haber verin." Biraz sonra Emine bütün kızların hasetli, kıskanç alkışları arasında yaylıya bindi, hanımefendi onu yanına oturtmuştu. Yaylı hareket etti. Jandarmalar, nahiye müdürü atlarla onu takip ettiler. Köyün en geç nişanlı kızı bir nisan bulutu gibi uçup, gitti.

Antalya'dan İç Anadolu'ya çıkarken Bademli köyünde konaklayan yolcular ara sıra Emine'den havadis getirirlerdi. Vali beyin hanımı genç kızı adeta evlat edinmişti. Ona okuma yazma öğretmiş, kısa etekli elbiseler yapmış gelin gibi donatmıştı. Bu haberler hâlâ meşe ormanlarında kozalak toplayan güneş altında harman döven Bademli kızlarını birbirine katıyordu. Kına koymak için toplandıkları geceler niyet açar, mâni söylerken lakırdı döne dolaşa Emine'ye geliyor, onun vali konağındaki mevkiinden bahsediliyor, Tosun onbaşı muharebeden gelince nişanı geri vereceği söyleniyordu. Hâlbuki iş tamamen aksineydi. Artık cephede ordu karargâhı muhafaza bölüğüne yerleşen Tosun'la Emine sık sık mektuplaşıyor, Emine ona yeni öğrendiğini yazıyor, muntazaman cevaplarını alıyordu.

Tosun nişanlısını himayesine alan, ona okuma yazma öğreten vali beyin hanımına çok teşekkür ediyordu.

İstiklâl muharebeleri heyecanlı, endişeli geçiyordu. Fakat harbi umumi gibi memlekette ekmek sıkıntısı yoktu. Cephedekiler ve geridekiler istilaya karşı bütün kin gazaplarıyla karşı koyabiliyorlardı.

Uzun mevsimleri bir gün ve gece gibi geriye atan bu heyecanlı zamanları Emine hep Antalya'da Neveda Hanımefendi'nin yanında geçirdi. Genç kız iki üç ay içinde okuyup yazmayı öğrenmişti. Zaten köy mektebinde şekillerini belleyip üstünlü esreli Ahmediye'yi okuyabilen Emine şimdi Neveda Hanımefendi'nin kütüphanesinde ne bulursa okuyordu.

Hikâyeler, romanlar her biri hayatın bir köşesini aydınlatan bu cilt cilt eserler, fikirler, telakkiler, itiyatlar üzerinde gizli gizli ne büyük inkılâplar yapar.

Müreffeh ve endişesiz bir hayat içinde vücutça gittikçe serpilip güzelleşen, zevkleri ve hareketleri inceleşen Emine'nin istidadı gittikçe açılıyordu. Tesadüf onu ücra bir köyün isli ocak başından çekip

almakla ondaki cevherin meydana çıkmasını temin etmişti. Kimi sarp bir dağın yamacında, kimi yüksek kavak ağaçlarının gölgesinde, kimi coşkun bir suyun eteğinde böyle nebati bir hayat geçiren kim bilir kaç kız ve kaç genç vardır ki yüreklerindeki kabiliyeti işletmek için böyle bir fırsat ve tesadüfe intizar eder.

Emine Anadolu'nun o bin bir mahrumiyetiyle kavrulup kalmaya mahkûm kızlarındandı ki talihin mesut bir rüzgârı dağ başında yavan bir filiz gibi yeşeren bu kızı yerinden kapmış serin, feyizli bir toprağa götürüp yerleştirmişti.

Havasını ve yerini pekiyi bulan Emine gün geçtikçe rengini, şeklini değiştirdi. Ter bıyıklı, aslan yapılı Tosun'un hayaliyle dolu olan kalbi gittikçe kuvvetleşen dimağının yardımıyla inceldi. Rakik, hassas, ketum bir hal aldı.

Hanımefendi bütün arzusuna rağmen evlat sahibi olamayan genç, kibar, ince bir kadındı. Yüksek bir ailenin terbiyesiyle yetişen genç kadın Anadolu'nun bu ıssız sahilinde kendisini meşgul etmek için bütün hevesini hemen hemen Emine'ye vermişti.

Ona bazen yüksek Avrupa muharrirlerinden birinin tercüme edilmiş romanını verir; okutur sonra ne anladığını sorar kabiliyetini, zekâsını düşüncesini imtihan ederdi. Zeki Emine bu imtihanlarda daima muvaffak olurdu.

Vali konağında Neveda Hanımefendi gibi ince, hassas bir kadının ihtimamıyla yetişen Emine on beş yaşını bitirmişti ki Anadolu ortasında aylardan beri eski bir volkan gibi etrafına ağır bir sıkıntı ve ıstırap havası dağıtan Türk ordusu derin uğultular ve keskin infilaklarla harekete geçti. Mevsimleri siperle atlarını ve mevcudiyetlerini unutturacak bir sükûn içinde geçiren Türk kahramanları her biri lâv, şiddet ve dehşet ile düşmanın bağrına aktı, aktı ve yaktı yaktı.

Arzın okuyan ve işiten bütün insanlarını hayrete ve Türk'ün uzak, yakın düşmanlarını hayrete düşüren bu feveran dünyaya nizam vermeye çalışan siyasi formül kahramanlarını heyecandan titretti. Hastasının keyfini, nabzına göre ilaç veren şartların mahalle doktorlarına benzeyen diplomatlar dosyalarını kapadılar; yeni sahneye göre yeni dekor, yeni formül aramaya başladılar. Kıymetli kurşununu ihtiyat ve itina ile hedefine yapıştırmak için zamanı, fırsatı bütün dikkatiyle kollayan bütün o mevsimler, seneler dolduran sükûnet nihayet buluverdi. Artık vakalar, hareketler, inkılaplar coşkun bir şelalenin yıktığı

setten aşması gibi durdurulmaz ve tutulmaz bir şiddet ve dehşetle önüne geleni silip süpürdü.

Ve toprağına en yakın vilayetlerine kadar ayak basan düşmana karşı gece yarıları ocak başlarını, rahat döşeklerini bırakıp koşan Türk evlatlarını yuvalarına yalnız zafer kazanmış galip bir asker gibi değil tarihi alt üst etmiş ve memleketine kendi eliyle nizam vermiş bir kahraman olarak döndüler.

İsmet Paşa karargâhının emir çavuşu Tosun, İzmir'de ancak iki ay kalmıştı. Terhis edildi. Emine ile daima mektuplaşıyordu. Onu merakta bırakmak için haber vermeden İzmir'den vapurla Antalya'ya geldi.

Genç kız onu kara yolunda bekliyor, köye gelip kendini aldıracağını zannediyordu. Tosun askerlikte usul erkân öğrenmiş, karargâhta epey açılmıştı. Antalya'ya gelir gelmez doğru vali beye çıkıp teşekkür etmeyi muvafık buldu.

Bu hareketi hemen her akşam kendisinden bahsedildiği için Tosun'u gıyaben seven vali beyi o kadar memnun etti ki akşamı beklemeden hemen Tosun'u yanına alıp eve geldi. Neveda Hanımefendi memnun Emine mahcup ve mütehayyir uzun uzun sevindiler. Hanımefendi birbirine kavuşan nişanlıları bir an evvel baş göz etmek için daha o geceden hazırlığa başladı. Memur, kumandan hanımlarını topladı. Elbiseler diktirdi, Antalya'da ne bulmak mümkünse alındı ve üç gün içinde düğün yapıldı.

Emine'nin düğünü yalnız Bademli köyünün kızlarını değil, Antalya'da da yüksek memur kızlarını bile kıskandıracak bir şatafatla yapıldı. Bu düğün şenliğinde hiç şüphesiz zaferin bütün kalplerden taşan neşesi de vardı. Antalya, Emine'nin düğünü vesilesiyle yıllardan beri hasret kaldığı doya doya eğlenceye fırsat buldu. Sabahlara kadar çalgılar çalındı, içkiler içildi. Emine'nin şerefine bütün portakal bahçeleri gün ağarıncaya kadar keyif ve neşe ile inledi, inledi.

Ve Tosun çavuş hak ettiği bu saadetin ilk yudumunu bütün neşesiyle içti.

*

Bademli köyünün mütevazı mahlûkları Tosun'la Emine tali ve tesadüfün kendilerine mukadder kıldığı bu saadet içinde balayını geçirdiler. Neveda Hanımefendi onlara konağın alt katta iki odasını vermişti. Yiyor, içiyor, endişesiz yaşıyorlardı. Tosun hâlâ Bademli kö-

yüne gitmemişti. Köyündeki bahçesi, işleri ile meşgul olmak için hazırlanıyordu ki bir hadise onların neşesini bozdu. Vali bey değişiyor, Karadeniz tarafına gidiyordu.

Bu haber Emine'nin keyfini kaçırdı. Neveda Hanımefendi'ye ne kadar alışmıştı. Hanımefendi de üzüldü. Hatta onları beraber Samsun'a kadar götürmek istedi. Onun bu arzusu Emine'ye hoş görünmekle beraber Tosun'un köye dönmek isteyişi genç kadını münakaşa bile etmeden ona iltihaka mecbur etti.

Vali bey Antalya'dan ayrılmazdan evvel onlara son bir iyilik yapmak istiyordu. Hanımefendi'nin çok hediyeleri karşısında mahcup olan karı koca bu son iyilik için ne isteyeceklerini şaşırmışlardı. Mütevazı, mütevekkil bir köy delikanlısı vilayette elinde her nüfuz ve salahiyet mevcut olan büyük bir zattan ne isteyebilirdi. Kimseyle davası, kimseyle nizaı yoktu ki... Hükümette işi bile yoktu. Karı koca birkaç gece isteyecekleri şeyi düşündüler, fakat o kadar mesut, endişesiz ve kaygısızdılar ki hiçbir ihtiyaç hissetmiyorlardı. Paraları vardı, ömürlerinde görmedikleri güzel eşyaları vardı. Emine'nin öyle elbiseleri vardı ki yalnız Bademli köyünün değil Acıbadem hatta Burdur, Antalya kızlarını bile ömürlerince haset çektirmeye yetişecek kadar güzeldi.

Onların arayıp bulmadıkları iyiliği yine Neveda Hanımefendi buldu. Onun Emine'yi ne kadar sevdiğini bilen jandarma kumandanının hanımı vali beyin Tosun'u bulunduğu yere orman muhafaza memuru olarak tayin ettirmesini söyledi. Bu fikir onların da hoşuna gitti. Tosun gibi yavuz bir delikanlı için bundan münasip vazife olamazdı. Hem bağı bahçesiyle meşgul olur hem de vazifesine bakardı.

Vali bey bir emirle Tosun çavuşu Acıbadem havalisi orman mıntıkası muhafaza memurluğuna tayin etti. Onlar İstanbul yolundan Samsun'a gidecekleri için Antalya'dan vapura binerlerken karı koca kendilerine bu kadar iyilik eden Hanımefendi ile vali beye nasıl teşekkür edeceklerini bilemiyorlardı. Emine vapurda içinden gelen sıcak, tutulmaz hislerle ağladı, ağladı, ağladı. Hanımefendi de müteessirdi fakat Emine kendisini bu kadar candan bir sevgi ile yetiştiren, terbiye eden Neveda Hanımefendi'ye mazisini ve geldiği yeri unutmayan o saf ve mazlum köylü ruhuyla ve o kadar minnettar ve fedakâr bir gönül bağıyla sarılmıştı ki bu ayrılık ona alıştığı saadetin sarsılışı, çürüyüşü gibi bir his verdi.

Vapur limandan çıkarken onları geriye, çiçekli portakal bahçelerinden muattar bir cennet köşesine çevirdiği şehre dönüyorlardı. Emine ağlamaktan kızaran gözlerini burada gaip olan vapurdan çektiği zaman Tosun'un muhabbet dolu bakışlarıyla karşılaştı

Velinimetinin o şifa bulmaz gibi görünen hasretini Tosun'un bu mert ve lezzetli bakışları belki unutturabilecekti. İki buçuk yıl evvel Bademli köyünden Antalya'ya üzerindeki bir kat çamaşırla giden Emine'nin köye dönüşü bir mesele oldu. Ona Antalya'da nasıl düğün yaptıkları, ne şatafatlı elbise giydiği zaten ağızdan ağıza köye kadar gelmişti. Şimdi Emine'nin eşyası tamam üç araba yükü tutuyordu. Hanımefendi Antalya'da kendisi için aldığı ev eşyalarını da ona bırakmıştı.

Takım takım yataklar, yorganlar, dolaplar, karyolalar, sobalar... Bir köy evinde olmayan birçok şeyler, yemek takımları, sofra örtüleri bardak takımları... kütüphane...

Neveda Hanımefendi kendi okuyup yazdığı ruhunu fikrini işlettiği Emine'ye Fransızcadan başka bütün romanlarını, kitaplarını bırakmıştı. Emine'nin en hoşuna giden de bu kütüphane olmuştu.

Genç kadın ince mantosuna sarılmış iki buçuk yıl evvel başı yemenili, ayağı şalvarlı, elleri kınalı olarak çıktığı köye şimdi arkasında mantosu, ayaklarında iskarpinleri, elinde çantası ile dönüyordu. Bu değişiklik onun gelişini haber alıp kendisini görmek için çit arkalarından kapı aralıklarından yaylıyı gözleyen eski arkadaşlarını acı acı kıskandırdı. Fakat asıl değişen onun kafası ve ruhuydu ki onunla yüzleşmeyi gururlarına yedirmeyip mantosunu, pabuçlarını, kurumunu çit arkasından gözleyen arkadaşları bunu görmüyor ve bilmiyorlardı.

İki yıl evvel dimağının bütün hududu Acıbadem köyünü çeviren sıra dağlardan ibaret kalan Emine, denizi engin denizi görmüş uzak diyarlardan gelen gemileri görmüş, harita üzerinde dünyayı seyretmiş gözünün ufuklarını çeviren cehalet perdesi sıyrılıp kalkmış, daracık köy hayatını bir damla haline getiren âlemler, dünyalar içinde dünyalar olduğunu anlamıştı.

Kış geceleri Ayşe teyzenin dizinin dibinde Hafız hanımın okuduğu Ahmediye'yi dinlerken gözünün önüne cehennemler, gayyalar, kevser havuzları, kıldan ince sırat köprüleri gelerek uykusu kaçan, saçları diken diken olan Emine şimdi Pierre Loti'nin *Aziyade*'sini[1] Duma'nın

[1] Pierre Loti'nin bir İngiliz zabitle 18 yaşındaki bir Çerkes kızla aşkını anlattığı

Ladam o Kamelya'sını[2] okurken şuursuz bir incizap ile leziz hayallere dalıyor, düşünüyor ve bu derin zevk âleminden ayrıldığını hissediyordu.

Fakat Tosun'un gürbüz ve canlı aşkı bu ağrıyı teskin ediyordu. O ne alımlı ne kuvvetli bir erkekti... Tosun da iki yıl süren siper, kışla, karargâh hayatında Cura çalmasını öğrenmişti. Ne yanık ne tatlı havalar çalıyordu.

Köye yerleştiler. Fakat Tosun'un muhafazasına memur olduğu orman mıntıkası nahiye merkeziyle vilayet hududu arasında idi. Vazifesini yapmak için köye bir saat süren ormana yerleşmek lazımdı. Karı koca bu vaziyeti epey düşündüler. Çam ormanının tam ortasında vilayet merkezini kazaya ve nahiyeye bağlayan bir şose geçiriyordu. Bu yolun biraz gerisinde çam köklerini eme eme akıp giden ince bir dere yanında ev yapmaya karar verdiler. İş uzun sürmedi, Tosun arkadaşlarını topladı; suyun yanında dört büyük çam gövdesini temel yaparak iki odalı bir evi birkaç günde yaptılar.

İç içe iki büyük oda... Bir ocak, bir koruluk. Yakında eski bir Süleyman Paşa Çiftliği vardı. Tosun çiftliğin kiracısından harap bir ahırın kiremitlerini ucuza satın aldı. Orman içindeki bu küçük ev köydeki eşlerinden daha güzel ve daha sağlam oldu.

Emine en gerekli eşyalarını buraya getirdi. Aynasını, konsolunu, elbise dolabını yatak odasına yerleştirdi. Öteki ocaklı büyük odaya kütüphanesini, masasını yerleştirdi, halılarını serdi, koltuklarını koydu. Süslü, hoş bir salon oldu. Tosun da muharebe yadigârı İngiliz filintasını, Kırım çiftesini, tabancalarını duvarlara astı... Çam ormanının içinde hafif şarıltılarla akıp giden derenin başında görünüşü bile gelip geçenleri davet eden bu ev onların taze ve kuvvetli aşklarını daha da kuvvetlendirdi. Genç karı koca en sıcak arzu ve iptilâlarla kaynaştılar.

Tosun her gün omuzunda tüfeği ormanın hududunu dolaşıyor köye uğruyor, bahçesine bakıyor, öğleyin ormana dönüyordu.

Yerleştikçe ve ihtiyaç hissettikçe bu yeşil yuva büyüdü. Tosun vazifesini daha çabuk yapmak, yuvaya daha çabuk dönmek için bir at

---

roman. Eserde dönem İstanbul'unun yaşayışını anlatması bakımından da ehemmiyetlidir. (Haz.)

[2] La Dame aux Camélias: Alexandre Dumas'nın dilimize Kamelyalı Kadın ismiyle çevrilen romanı. (Haz.)

aldı. Yuvanın arkasına bir de ahır yaptılar. Emine vakit geçirmek için tavuk yetiştirmeye heves etti. Bir de kümes yaptılar ve Tosun ona çiftlikten kurt azmanı bir de köpek getirdi. Bu köpeğin adını Emine Prens koydu. Neveda Hanımefendi'nin bir kedisi vardı. Hanım ona Prenses adını vermişti, Emine bunun mânâsını bildiği için hanımının kedisine eş olsun diye köpeğine Prens dedi. Tosun bazen bilerek bazen inceliğini mânâsını kavrayamayarak her hareketine iştirak ediyor, sevinciyle seviniyor, keyfiyle keyifleniyordu.

Emine her gün öğleye kadar evinin işiyle vakit geçiriyordu. Köyden ve şehirden uzak bu sakin orman içinde kendi başına sıkılmadan yaşamanın kolayını bulmuştu. Neveda Hanımefendi'nin ona verdiği kitaplar, romanlar bütün boş vakitlerini dolduruyordu. Hele Jules Verne'in tercüme edilmiş macera ve seyahat romanları bu inziva ve sükûnet âleminde ona en samimi arkadaş olmuşlardı.

Kırk Günde Devri Alem isimli romanda vakitlerini daima böyle orman içlerinde bir eve benzeyen büyük arabalarında geçiren ailenin hayatı tıpkı onların yaşayışına benziyordu. Şu farkla ki onlar asude, tehlikesiz ve yerleşmiş bir halde idiler. Ve bu asude dedikodudan uzak temiz hayat ne rahattı.

Bununla beraber ilk zamanki çekinmelerden sonra arkadaşları yavaş yavaş ona avdet etmeye başlamışlardı. Hafız'ın Ayşe, İmam'ın Hatice ara sıra palamut ve ağaççileği toplamak için köyden çıktıkları zaman ona uğruyor, köyden haber dedikodu getiriyorlardı.

Emine pek de istekli olmayarak onları dinlerdi. Fakat bu çok geri, çok saf dedikodular ona o kadar çiğ ve mânâsız geliyordu ki sırf onları incitmemek, kendi hakkında söylenen kibirli, azametli sözlerini tekrar ettirmemek için alakadar görünmeye çalışırdı. Onlar gider gitmez eğer işi yoksa Prens'i yanına alır kitabını koltuğuna sıkıştırır evin biraz ilerisinde derenin bir çıkıntı yapan köşesine gider büyük çamın dereye inen köklerine oturup okumaya dalardı.

Dere bu köşede hafif bir şırıltı ile akardı. Ara sıra uzaktan yolcular, yaylılar geçer. Prens hanımının ayakları ucundan başını kaldırıp homurdanır sonra onun kulaklarını okşayan parmaklarından emniyet almış gibi kuyruğunu sallar, iri başını ön ayaklarının üstüne koyup uykusuna dalardı.

Tosun'un gelişini ikisi birden hissederlerdi. Delikanlı daha uzaktan ormanın sık köşelerinden gelirken ayağının sesinden Prens uya-

nır, kulakları dikilir, kuyruğu hafif hafif oynar ve bir ok gibi yerinden fırlayıp sesin geldiği tarafa atılır ve onu daima Emine takip ederdi.

Öğle yemeklerini evin önünde dere kenarındaki sayvanın altında yerler. Tosun hemen her gün köydeki bahçesinden mevsime ait sebze getirir ve hemen her akşam gelirken elinde ya bir iki bıldırcın ya bir üveyik, sarıasma, sığırcık gibi avlar bulunurdu.

Emine Hanımefendi'nin yanında bir İstanbul kadını gibi çeşitli yemek pişirmesini öğrenmişti. Dere sazlarından örüp yaptığı büyükçe bir paravan ocak başını küçük bir mutfak halinde ayırmıştı. Öğleye kadar bu köşede yemeklerini pişirir, sofrasını hazırlardı.

Tavuklar... Prens'ten sonra onu en çok oyalayan bu uysal, alışkan mahlûklardı. Ona o kadar alışmışlardı ki yem verirken omuzlarına çıkar, yemek yerken ayaklarının altında dolaşırlardı... Yalnızlıktan, konuşacak kimse olmamasından onların her birine Prens gibi isim koymuştu. Çilli, Tepeli, Paçalı, Benekli, Kumru... Tavukların bir tanesi köydeki hocanım gibi paytak yürüyordu. Emine buna onun ismini verdi. Hocanım.

Genç kadın bu ıssız çam ormanı içinde uzak ve yakın tanıdığı ve duyduğu hayattan daha başka saadet beklemeyerek sakin, münzevi yaşıyor insanlar içine karışmak, hayatında değişiklik aramak ihtiyacını hissetmiyordu. Hatta köyden misafirleri geldiği vakit onların sayıp döktükleri dedikoduları dinlerken sıkılıyor; bu haberler, vakalar ona mânâsız, lüzumsuz geliyordu.

Bütün zevkleri bir araya gelip şarkı söylemek, ormanda kestane, dağ çileği toplamak ara sıra Hafız Hanım'ın evinde toplanıp kına yakınmak ve nihayet çeşme başında su alırken köy delikanlıları ile şakalaşmaktan ibaret olan bu genç kızlar ve kadınlar Emine'nin bu kuytu çamlık içinde sıkılmadan nasıl oturduğuna şaşıp kalıyorlardı.

Hâlbuki genç kadın köyden uzak kaldığına o kadar memnundu ki Tosun'un kış gelince köydeki eve inmek teklifini bile kabul etmemişti.

Yaz mevsimi bu taraflarda çok sıcak geçer. Köyler güneş altında birer yaprak gibi yanar, kavrulur. Fakat Emine'nin küçük evini çeviren geniş çam ormanı onları yeşil kanatlarıyla güneşe karşı o kadar iyi muhafaza eder ki en sıcak günler bile bu koyu nefti gölgelerde bile serin bahar havası yaşarlar. Genç kadını burada meşgul eden şeylerden biri de derenin öbür yanından geçen yoldu.

Isparta, Burdur'dan aşağıya Elmalı'ya, Antalya'ya giden yolcular hep bu gölgeli orman yolunu takip ederler. Biraz ileride derenin bir çam ve bir kestane arasında darlaştığı yerde bir geçit vardır. Tosunun küçük evini yola bağlayan bu geçidin bekçisi Prens'tir... Bu kurt azmanı sert bekçinin yabancılara karşı çok vahşi bakan gözleri garip bir hisle daima bu tarafa çevrilir.

Emine bu sadık muhafızı ile hakiki bir emniyetteydi. Fakat Tosun her ihtimale karşı ona tabanca ve mavzer atmasını öğretmişti... Ormanın en yakın ağaçları onun nişan hedefleriydi. Beş, on, nihayet on beş metrodan tabanca ile istediği hedefi vurabiliyordu.

Karı koca kilometrelerce imtidad eden bu zengin ormanın hâkimi gibiydiler. Tosun muhafazası kendisine verilen ormandan bir dal bile kesilmesine fırsat vermiyordu. Ara sıra köyleri teftişe çıkan kaymakam Acıbadem'e geçerken muhakkak Tosun'a uğrar, bir kahvesini içerdi. Babayani hoş bir adamdı. Bazen karısını da beraber getirir. Emine'ye misafir bırakır, dönüşte alır götürürdü. Kaymakamın karısı az tahsil görmüş saf İzmirli kadıncağızdı. Emine ile iyi anlaştılar... Şimdi her gelişte onu beraber merkeze götürmek birkaç gün evinde misafir etmek için ısrar ediyordu. Emine Antalya'da Neveda Hanımefendi'den ayrıldıktan sonra kimse ile içli dışlı olmuyor, kimseye inanmıyordu. Hanımefendi'nin samimiyetine, onun hal ve tavrına o kadar alışmış, ısınmıştı ki onun yerini kimse dolduramıyordu... Genç kadın kendisine birçok şeyler öğreten Neveda hanıma karşı kardeşten ondan çok yüksek adeta kutsi bir hürmet ve muhabbet hissediyordu. Hanımın verdiği resmi odasının en gösterişli bir yerine asmıştı. Mektuplaşıyorlardı da...

Hanımefendi ona İstanbul'dan birtakım çamaşır, bir düzine mendil hediye gönderdi. Emine'yi en çok sevindiren şey hanımının kendisini kitapsız bırakmaması idi. Hemen iki postada bir nahiye merkezine uğrayan Tosun elinde iki üç kitapla geliyordu.

Genç kadının hayatı böyle gamsız, endişesiz tam bir inziva içinde geçiyordu ki yeni bir vaka yeşil yuvaya endişe getirdi.

Emine hastalanmıştı. Bir gün derenin alt tarafındaki geçit başında ufak tefek yıkıyordu, terledi akşam ormana çöken serinliği onu üşüttü... Genç kız o kadar gürbüz ve pürsıhhatti ki buna ehemmiyet vermedi. İşini bitirdi. Fakat gece yemekten sonra ateş geldi, sabaha kadar uykusuz kaldı. Orman içinde asude yaşamanın yalnız bu teh-

likesi vardı. Ani bir hastalık. Fevkalade bir hal karşısında istimdat edecek, yardım bekleyecek, akıl öğretecek kimseler yoktur.

Sabah erkenden Tosun hayvana atladı. Kaza merkezine koştu. Zaten yaya olarak ancak bir saat süren merkezde iki doktor vardı. Kaymakamın karısı Emine'nin hastalığı ile çok alâkadar oldu. Biraz sonra hükûmet doktorunu daha daireye gelmeden evinden aldılar, yeşil yuvaya koşturdular. Hükümet doktoru tıp fakültesinden o yıl çıkıp çektiği kurada bu kazaya tayin edilen Suat Naci Bey'di.

Çalışmak, uğraşmak gayreti böyle ilk işe başlayan gençlerde çok fazladır. Suat Naci çam ormanı içinde bu küçük yuvaya girdiği zaman hayretler içinde kaldı. Bu kadar iyi döşeli bir oda kaza merkezindeki zengin eşrafın evlerinde bile yoktu.

O bir köşede raflarında cilt cilt kitaplar istif edilmiş kütüphaneyi hayretle süzerken onu hastanın yanına aldılar. Emine sahici bir yaban gülü gibi soluk hararet içinde yatıyor, karyolanın önünde Prens endişeli gözlerle kuyruğunu sallıyor, mırıldanıyor, kıvranıyordu.

Doktor Suat Naci nabza baktı, dile baktı, arkayı dinledi ateşin başlangıcını sordu. İstediği izahatı aldı. Sonra derin bir teessür ve ıstırap ile ayakta duran Tosun'a döndü:

"Mühim bir şey yok Tosun çavuş," dedi. Birkaç gün yataktan çıkmayacak, vereceğim ilaçları alacak biraz da perhiz edecek o kadar...

Ve sonra hastalığın ehemmiyetsiz olduğunu gösterecek bir laubalilikle konuşmaya başladı:

"Aferin Tosun çavuş, ne güzel bir ev yapmışsın. Sonra ne güzel döşemişsin. Doğrusu böyle temiz pak evleri ben kaza merkezlerinde bile görmedim."

Tosun bütün bu takdirin karısına ait olduğunu söylemek ister gibi gülerek Emine'ye bakıyordu.

Suat Naci çantasından çıkardığı komprime ilaçları üzerlerine işaret ederek yatağın başucundaki masaya bıraktı. Şimdi artık şundan bundan konuşuyorlardı. Emine de onun kayıtsızlığından adeta hasta olduğunu unutmuştu.

Doktorların hastalar üzerindeki tesiri gariptir. Esasen durgun tabiatlı mağmum insanları şen, laubali bir doktor ilaçsız, reçetesiz tedavi edebilir. Emine'nin vücudunu ezen kırıklık Suat Naci Bey'in bu emniyet ve cesaret veren hareketleriyle erir gibi oldu. Kadın yatağın

içinde yavaş yavaş toplandı. Arkasına yaslandı, yüzüne dökülen lüle lüle kumral saçlarını topladı, arkaya attı.

"O maşallah maşallah aman Tosun çavuş bu kitabın burada işi ne?"

Doktor Suat Naci masanın üzerinden aldığı bir kitaba hayretle bakıyordu. Tosun karısının boş kaldıkça kitap okuduğunu söylerken Emine utanmış gibi yatağın içinde büzülüyordu. Doktor Suat Naci'nin elindeki kitap Yakup Kadri'nin *Bir Serencam* isimli eseriydi.

Fakültede kura çekilip ilk defa Anadolu'nun bu sakin köşesine gelirken düşeceği mahrumiyetleri, yalnızlık yüzünden çekeceği ıstırapları düşünen hatta kaza merkezinde bile şöyle candan bir fikir arkadaşı bulamayan Doktor Suat Naci şayanı hayret bir hadise karşısında kalmış gibi gözleri kitabın yapraklarından genç kadına, onun yüzünden tekrar kitaba gidip geliyor birçok şey söylemek istediği halde hiçbir kelimeyi toparlayıp söyleyemiyordu.

Bu bir hadiseydi hakikat... O ücra ve münzevi, insanları güneşle beraber kalkıp akşamla yatan fikir adamları olmaları lazımken muallimleri bile kendi âlemlerinde mahdut ve bezgin bir hayat geçiren o kaza merkezinde mesleği yüzünden birçok kimselerle tanışmış pek çok ailelerin arasına girmişti. Vakıa hasta karısının nabzını tutturmamak, ciğerlerini dinletmemek için onu yatak odasına sokmayarak aralıkta hastalığı tarif edip derdine deva isteyenler de pek çoktu. Fakat yerli halkın, eşrafın evlerine bu kadar olsun hulul edebilmek ona birçok şeyler öğretmişti...

İptidailiğin en basit numunesi olan bu evlerde o, kitap olarak taşbasması *Dudunâme*, Ferhat'la Şirin efsanesi gibi evham ve hayal mahsulü birkaç biçare kâğıt parçasından başka bir şey görmemişti.

Ve kazanın en ileri münevverleri bile ona yegâne meşguliyet olarak akşamları toplanıp rakı içmeyi, yazın bağlara gidip kadın âlemleri yapmayı öğretmişlerdi... Evinde bir kütüphanesi olan hatta dolabında ilme, tarihe, edebiyata ait bir tek cilt bulunan bir gence tesadüf etmemişti.

Şimdi elinde güzel ciltlenmiş bu nefis kitabı evirip çeviriyor, inanmamış bir hayale düşmüş gibi gözlerini açe açe sayfalara bakıyor, dudaklarını oynatıyor, kendi kendine mırıldanıyordu.

"Garip şey, garip şey... Hayret!"

O münzevi, durgun kaza merkezlerinin uzağında kuytu çam orma-

nı içinde büyük bir edibin güzel bir eserini zevkle okuyan bir kadına tesadüf etmek hakikaten hayreti mucipti. Ve genç Doktor Suat Naci şöyle bir müddet gaflet geçirdikten sonra birdenbire başını kaldırdı:

"Demek bu kitapları siz okuyorsunuz öyle mi? Küçük hanım."

Artık ona, bütün köy kadınlarına söylediği gibi kadınım, bacım diye hitap edemiyordu. Bu küçük hanım cümlesi gayri ihtiyarî dilinin ucuna gelivermişti. Tuhaf bir tesadüf olarak bu hitapla Emine'yi mütehassıs etti.

Antalya'da Neveda Hanımefendi'nin yanında iken konağın hizmetçileri hanımın bu gözde evlatlığına küçük hanım derlerdi. Bu iki kelime onun ne kadar hoşuna gidiyordu.

O sevinçle doktora cevap verdi:

"Ben okuyorum Doktor Bey."

"Hangi mektepte okudunuz."

Emine tatlı bir hatırayı tazeleyerek birkaç kısa cümleyle Neveda Hanımefendi'ye olan tesadüfü, ondan ne kadar istifade ettiğini anlattı.

İki senelik temiz ve ince aile yuvası, çorak yerde bitmiş bir yabani gül gibi sönüp gitmeye mahkûm bu güzel kızı nasıl kurtarmış, ona ne kuvvetli bir hayat vermişti.

Genç kadın anlatırken Suat Naci dikkatle, lezzetle dinliyordu. İstanbul'dan çıktı çıkalı ilk defa böyle genç bir kadınla rahat konuşabildiği için artık vazifesini, kaza merkezini unutmuş Emine ile uzun bir hasbihâle dalmıştı.

Emine, Hanımefendi'nin ona bütün yeni çıkan kitapları yolladığını söylediği zaman genç adam biraz evvel içeri girerken gördüğü dolu kütüphaneyi hatırladı. Bu güzel ve genç kadın demek bu heybetli çam ormanının içinde başlı başına bir âlemdi.

Suat Naci yarım saatten fazla ne zamandan beri mütehassis kaldığı bu tatlı müsabakayı bırakıp hayvanına bindiği zaman Tosun ona teşekkür için merkeze kadar gelmek istedi. Genç doktor mâni oldu:

"Olmaz Tosun Çavuş, sen hanımı yalnız bırakma."

Ve bunu söylerken gayriihtiyari beyaz perdesi kımıldayan beyaz pencereye baktı. Kestirme keçi yolunu takip ederek çam ormanından çıkarken düşünüyordu. Orman bekçisinin genç karısı onda ne garip tesir bırakmıştı. Bir fevkalade şey keşfetmiş gibi birisine verilecek müjdesi varmış gibi içi içine sığmıyordu.

İnsan uzun bir seyahatte ecnebi memlekette yabancı insanlar arasında yaşarken bir nagihani tesadüf karşısına vatandaşlarından birisini çıkarır... Onunla hatta muarefesi olmasa bile uzaktan aşinalık, adeta samimi bir dostluk derecesinde kuvvetli görünür. Ve toprak, hava, su, manzara insanı o kadar sermest eder ki gayrişuuri bir hareketle gözleri güler, dudakları hareket eder ve gönülden kopup gelen bir telaş ve meserretle selam vermeye hazırlanır. Bu Daüssıla dedikleri memleket hasretinin garip bir tecellisidir.

Suat Naci vakıa yabancı bir memlekette değildi. Fakat İstanbul'dan çıktı çıkalı şöyle kafa dengi, cana yakın bir dost sohbetinden o kadar mahrumdu ki bu hayal âlemi gibi çam ormanının içinde kütüphanesiyle Prens isimli köpeği ve duvarlarını süsleyen güzel resimleriyle bu genç kadını görünce tıpkı devriâlem seyahatinde ecnebiler arasında bir memleketli, bir hemşeri rastlamış gibi sevindi.

Bu behtü hayret o kadar derindi ki genç kadının masum bakışları iki gün gözlerinin önünden gitmedi... Ve nihayet üçüncü gün Doktor Suat Naci çam ormanındaydı.

Emine o sabah ilk defa odasından çıkmış çam dallarının yol verdiği açıklıktan bir keskin projektör ziyası gibi giren güneşte yün örüyordu.

Onun gelişini ilk defa dizlerinin dibinden ayrılmayan Prens haber verdi. At nallarının kuru toprak üstündeki akisleri uzaktan Prens'in kulaklarını oynattı. Çevik ve titiz köpek hemen yerinden fırladı. Hanıma gelecek herhangi bir tehlikeye karşı koymak için on adım ileriye koştu. Suat Naci yine kestirme keçi yolundan geliyordu. Genç adam başını alçak dallara çarpmamak için eğilmiş hayvanı yavaş sürüyordu.

Doktoru bir anda tanıyan Emine Prens'i yanına çağırdı. Suat Naci daha uzaktan seslendi:

"Ne sadık köpeğiniz var, dost düşman tanımıyor."

Genç kadın ayağa kalkmıştı:

"Evet," dedi, "Tosun olmadığı zaman benim her şeyim o... Arkadaş, dost, muhafız, yardımcı her şey..."

"Âlâ... Siz nasılsınız bakalım, güneş altında keyfettiğinize göre hastalık yok, başka ne havadis."

Ve garip bir hisle bu ziyarete başka bir mânâ verildiğini istemiyormuş gibi hemen ilave etti:

"Aşaya nahiyeye geçiyordum da yol üstü bir uğrayıp bizim roman

meraklısı küçük hanımın hatırını sorayım, dedim. Tosun Çavuş yok mu?"

Emine bu bir avuç lakırdı arasında hangisini düşünüp hangisine cevap vereceğini şaşırmıştı. Tosunun lakırdısı onu ikaz etti:

"Tosun, biraz sonra yemeğe gelir."

"Mesut adam doğrusu. Burası cennet gibi güzel bir köşk... Sakin bir orman. Taze su, temiz hava. Sonra hepsinden mühimi, anlayışlı, bilgili, güzel bir kadın... Bunlar bir adamı mesut etmek için hatta çok bile değil mi?"

Emine cevap vermiyor, lakırdıcı, şen nazik gencin karşısında renkten renge giriyordu.

Doktor Suat Naci devam etti:

"Ne örüyorsunuz bakalım. Bugün mütalaa yok mu?"

Hayvandan atlamıştı. Tabii görmek ister gibi beygirin kolanını sıkmakla meşgul görünerek genç kadınla konuşuyordu.

"Tosun'a eldiven örüyorum," dedi Emine, "kış için."

"Kış için mi daha kışa aylar var. Siz kışı şimdiden mi düşünüyorsunuz. Çok tedbirlisiniz küçük hanım. Lakin ne güzel örgü bu... Sahi çok güzel. Bundan bir tane de ben rica etsem."

Doktor Suat Naci bunu o kadar nezaketle söylemiş, genç kadına öyle candan bir gözle bakmıştı ki Emine bir dağ çileği gibi kızardı. Başını eğdi:

"Yaparım Doktor Bey," dedi. "Fakat bilmem siz bu kaba örgülü eldiveni kasabada, şehirde kullanabilir misiniz?"

Suat Naci genç kadının biraz serzenişli, biraz istihsali söylediği bu cümleye verecek cevabı birdenbire bulamadı. Çetin bir imtihanda kalmış gibi düşündü. Emine elindeki şişlerle Prens'in sırtını okşuyor, doktorun yüzüne bakmıyordu.

"Sizin hediyenizi, parmaklarınızın işlediği bir çift eldiveni iftiharla kullanabilirim."

Doktorun sesi donuklaşmıştı... Fakültede iken Kadıköy'ün birçok kızlarına maceralar yaşatan bu afacan ve çapkın genç, kazaya geldiği günden beri bir kadınla görüşmeyi bile unutmuştu. Merkezde kiraladığı evin hizmetini görmek için altmışlık pembe kadını zorla bulmuştu. Kaymakamın mektep görmüş karısı bile genç hükümet doktoruyla sıkılmadan, kızarmadan konuşamıyordu. Suat Naci koca kaza merkezinde boğucu bir *Aynaroz* hayatı geçiren Alaçam ormanı içinde

böyle yetişmiş uyanık, hassas genç kadına tesadüf edince iradesiyle beraber lisanını da şaşırmıştı.

"Bir çay, kahve içer misiniz Doktor Bey? İsterseniz şuraya suyun yanına geliniz, biraz dinlenmiş olursunuz."

Suat Naci başını eğdi. Hayvanı bir ağaca bağladı. Ayağında spor çorapları, başında bir kasket, üzerinde bir golf elbisesi ile genç adam bir turiste benziyordu. Başında birbirine karışan fikirler, kalbinde karışık kan hareketleri suyun yanındaki sazdan yapılmış koltuğa yerleşti.

Emine içeri girmişti.

Genç kadın hastalığı için koşup gelen, tedavi eden doktora bir şeyler ikram etmek istiyordu. Bir akşam evvel kahvaltıları için yaptığı çörekten bir tabağa koydu, çay pişirdi. Bunları Neveda Hanım'ın çay ziyafetlerinde yaptığı gibi şekeri, suyu, sütü, çayı ayrı olarak maden takımına koyup getirdi. Genç adamın yanındaki alçak, kamış kır masasına koydu.

Doktor Suat Naci gözlerine inanamıyordu. Bu sürpriz genç adamın ilk şaşkınlıklarına yeni bir hayret daha ilave etti.

"Müsaade ederseniz çayınızı da hazırlayım. Süt ne kadar istersiniz?"

Doktor Suat Naci gayriihtiyari ayağa kalkmıştı:

"Siz nasıl kadınsınız in mi, cin mi, peri mi?" diye haykırdı. "Dağ başında böyle bir çay sofrasını nasıl icat ettiniz."

Emine eski bir itiyadın tesiri altında mahcup gülüyor, gülüyor, omuzlarına aldığı ince şalın içinde saklanmak ister gibi sarınıyordu.

"Vallahi hayret, hayret," diyordu genç doktor. "Kendimi dağ başında değil Boğaziçi'nde bir köşkün bahçesinde zannediyorum. Sonra bu mükemmel çay sofrası, Suat Naci takdir ve hayret dolu gözleriyle genç kadını süzüyor, bir taraftan hafif hafif dumanları çıkan çaydanlığa bakıyordu.

"Bu çörekleri de siz yaptınız demek. Bu limonu da siz akıl ettiniz, fakat dağ başında bunu nasıl buldunuz?"

Yerine otururken rica etti:

"Bari şu güzel çay masası başında beraber çene çalalım. Oturmaz mısınız?"

Genç kadın kendisini tedavi etmiş, hastalığına koşup gelmiş bir adama karşı yapmaya mecburiyet hissettiği ikram ve nezaketi esirge-

memek arzusuyla doktorun bu ricasını kabul etti. Zaten kendisi de bu saatlerde aynı yerde çay içiyordu.

Antalya'da Neveda Hanımefendi'nin yanında başlayan bu itiyadı genç kadın hâlâ terk edemiyordu. Şimdi dallarından ince bir rüzgâr işleyen çamların hışırtısını dinleyerek bu yeşil gölgeler içinde yavaş yavaş çaylarını içiyor şundan bundan konuşuyorlar ve bittabi lakırdı Suat Naci'nin en ziyade ihtiyaç hissettiği kitaplar, romanlar üzerine devam ediyordu. Genç kadın bu arada gazetesizlikten, tefrikalarını takip ettiği bazı gazeteleri burada muntazaman bulamadığından Tosun'un yalnız bu hususta biraz ihmalkâr davrandığından şikâyet eder gibi oldu.

Suat Naci İstanbul, Kadıköy, kızlar âleminde muvaffakiyetleri zapt edilemeyecek kadar çok ve karışık olan genç doktor bu nokta da hemen genç kadına arzı hizmet etti:

"Ben nahiyeye geçtikçe size uğrar gazete, mecmua bırakırım," dedi. "İsterseniz sizinle kitap mübadele edelim. Ben de onları size vereyim okuyun..."

Genç kadın mahcup ve müteşekkir başını eğdi. Uzaktan yoldan bir araba geçiyordu. Genç adam bu vaziyeti Emine'nin hesabına hoş bulmadığı için kalktı:

"Çok teşekkür ederim küçükhanım," dedi Doktor. "Çavuşa çok selam. Yakında görüşürüz olmaz mı?"

Ve bir idmanlı süvari gibi hayvanına atladı. Karnına bir iki mahmuz yiyen at keskin kişnemelerle bir tayyare gibi fırladı, koştu yeşillikler içinde kayboldu.

O akşam Tosun her vakit ki gibi omuzunda mavzeri, heybesinde ertesi günün nevalesiyle geldiği zaman Emine hâlâ su başında örmediği halde tığları yünleriyle yarım eldiven parçası elinde düşünüyordu.

Prensin koşuşu, hayvanın kişneyişi ve nihayet Tosun'un koyu yeşil çam dalları arasında görünüşü onu korkulu bir rüyadan ayırır gibi uyandırdı, kalktı. Alışılmış bir hareketle ona doğru yürüdü.

"Bugün erken geldin Tosun."

"Nasıl erken Emine. Akşam oldu. Hatta geç bile kaldım."

Tosun her akşam gün batmadan bir saat evvel gelirdi. Emine etrafına baktığı zaman her vakit karşıki yolun bittiği yerde solup giden akşam güneşinin kaybolduğunu gördü. Vaktin bu kadar çabuk geçti-